

Załącznik 7. „Mapa drogowa” zmian prawnych w obszarze informatyzacji

Wytyczne dla projektów aktów prawnych związanych z udostępnianiem usług publicznych drogą elektroniczną przez organy administracji publicznej oraz organy władzy sądowniczej⁴⁷

- 1) Zapewnienie mechanizmów świadczenia wysokiej jakości **e-usług publicznych zaspokajających potrzeby obywatela, przedsiębiorcy i cudzoziemca:**
 - **dostępnych wieloma kanałami komunikacji elektronicznej, w tym za pośrednictwem technologii mobilnych (smartfonów i tabletów);**
 - dostępnych obok języka polskiego, w równoważnej formie w języku angielskim, a fakultatywnie w roboczych językach UE (FR, DE) lub innych językach obcych, co ułatwi ich **świadczenie transgranicznie** (przy uwzględnieniu specyfiki e-usług z obszaru wymiaru sprawiedliwości).

- 2) Kształtowanie przebiegu procedur administracyjnych i sądowych w oparciu o uprzednio przygotowany **opis procesu biznesowego**, który:
 - wynika z potrzeb obywateli/przedsiębiorców, a jego wynikiem jest zaspokajanie tych potrzeb;
 - musi wskazywać odbiorcę rezultatów procesu;
 - ma mieć jasno zdefiniowane granice (wyjście i wejście);
 - musi składać się z działań uporządkowanych według ich usytuowania w czasie i przestrzeni;
 - nie może funkcjonować samodzielnie, ale musi być wbudowany w strukturę organizacyjną i uwzględniać niezbędną dla jego przebiegu współpracę z innymi podmiotami;
 - musi wskazywać podmiot odpowiedzialny za jego działanie, utrzymanie i ciągłe ulepszanie.

Procesy mają być przebudowane tak, aby w możliwie najwyższym stopniu usprawnić załatwianie konkretnej sprawy z punktu widzenia obywatela lub przedsiębiorcy, a nie urzędu, uwzględniać rolę poszczególnych podmiotów, włączonych w realizację procesu i wykorzystanie informacji niezbędnych do załatwienia danej sprawy, dostępnych w rejestrach publicznych.

- 3) **Zapewnienie interoperacyjności*** istniejących oraz nowo budowanych systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej oraz organów władzy sądowniczej funkcjonujących przy wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych, wspierających logiczny, spójny i sprawny system informacyjny państwa, zbudowany i utrzymywany przy współpracy wszystkich resortów, dostarczający kluczowe usługi dla obywateli i przedsiębiorców na poziomie krajowym i europejskim, w sposób efektywny pod względem jakości i kosztów, przy równoczesnym eliminowaniu powielających się funkcjonalności.

* *Interoperacyjność w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565 z późn. zm.) osiągnana w sposób określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany*

⁴⁷ Przyjęte przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji w dniu 8.05.2013 r.

informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 526)

Wprowadzenie wymogu **prezentacji na posiedzeniu Komitetu Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji** zapewnienia interoperacyjności systemu, którego funkcjonowanie reguluje dany akt prawny będący przedmiotem rozpatrzenia przez Komitet, z innymi systemami teleinformatycznymi organów administracji publicznej i organów władzy sądowniczej.

- 4) **Zapewnienie możliwości realizacji usług przy wykorzystaniu danych dostępnych w rejestrach publicznych w oparciu o rozwiązania techniczne umożliwiające wstępne wypełnianie formularzy niezbędnych do przeprowadzenia danej procedury.** Zwolnienie obywatela/przedsiębiorcy z obowiązku składania odpisów aktów, kopii dokumentów, zaświadczeń i oświadczeń stanowiących poświadczenie faktów lub stanu prawnego niezbędnych do dokonywania czynności przed organami administracji publicznej.

W przypadku braku możliwości pozyskania podczas załatwienia danej sprawy danych z rejestru publicznego, dopuszczenie możliwości posługiwania się poświadczonych przez wnioskodawcę odzworowań elektronicznych dokumentów papierowych potwierdzających określone fakty lub stan prawny.

- 5) Zapewnienie w projektowanych aktach prawnych (o ile przepisy ustawy o ochronie danych osobowych okażą się niewystarczające) **ochrony prywatności obywateli** poprzez zbieranie o nich tylko tych danych, które są niezbędne do realizacji celu aktu prawnego oraz zapewnienie środków prawnych do ochrony danych osobowych zgodnie z krajowymi i europejskimi przepisami prawa we współpracy z Głównym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych. Rozwiązania prawne w tym zakresie powinny zapewniać ochronę danych osobowych, nie stanowiąc przy tym blokady utrudniającej realizację procedur.

- 6) **Zapewnienie urzędnikom obsługującym daną kategorię spraw możliwości pełnej obsługi interesantów** niekorzystających z narzędzi elektronicznych w jednym okienku, w czasie jednej wizyty w urzędzie w oparciu o:

- a) dostępne dla nich ewidencje, rejestry lub inne dane,
- b) rejestry publiczne posiadane przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
- c) wymianę informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
- d) przedstawione przez zainteresowanego do wglądu dokumenty urzędowe (dowód osobisty, dowód rejestracyjny i inne).

- 7) Zapewnienie w nowo projektowanych aktach prawnych takiego przebiegu procedur administracyjnych i sądowych, w których **komunikacji między poszczególnymi organami będzie się odbywać wyłącznie na drodze elektronicznej** (możliwe wyłączenia jedynie w zakresie dokumentów objętych klauzulą niejawności). Docelowo zakłada się stworzenie jednolitego

systemu elektronicznej wymiany informacji i dokumentów pomiędzy organami administracji publicznej.

Stopniowe wdrażanie drogi elektronicznej jako jedynej dopuszczalnej formy komunikacji pomiędzy organami administracji publicznej i organami władzy sądowniczej z obywatelem/przedsiębiorcą w zakresie określonej kategorii spraw (np. e-faktura).

- 8) **Kształtowanie procedur w sposób umożliwiający ich realizację drogą elektroniczną**, z pominięciem w projektowanych przepisach prawa określić nierekomendowanych z punktu widzenia realizacji procedur administracyjnych drogą elektroniczną, np. „na piśmie”, „papierowo”, „do wglądu”, „oryginał”, „poświadczona kopia”, „poświadczony tłumaczenie”, „osobiście” itp., które stanowią barierę w elektronicznej realizacji procedur administracyjnych i sądowych.

9) **Zapewnienie równoważności:**

- dokumentu utrwalonego na nośniku papierowym z dokumentem w postaci elektronicznej;
- formy pisemnej z formą dokumentu elektronicznego;
- podpisu odręcznego z podpisem elektronicznym (zgodnie z zasadą, że ilekroć w przepisie prawa mówi się o podpisie pod dokumentem to chodzi również o podpis elektroniczny uwierzytelniający składającego podpis).

Konieczne będzie dokonanie przez wszystkie organy przeglądu procedur pozostających w zakresie ich działania w celu ustalenia procedur, których realizacja według obecnego stanu prawnego nie jest możliwa drogą elektroniczną oraz procedur już zelektronizowanych. W zakresie procedur, które nie uwzględniają możliwości ich realizacji drogą elektroniczną konieczne będzie dokonanie przez właściwe organy stosownych zmian prawnych w celu zapewnienia możliwości ich realizacji drogą elektroniczną.

- 10) Wykorzystywanie jako **narzędzi identyfikacji w systemach teleinformatycznych** mechanizmów już dostępnych i coraz powszechniej stosowanych, takich jak np. profil zaufany oraz kwalifikowany certyfikat, z położeniem nacisku w projektach aktów prawnych na zastosowanie profilu zaufanego, o ile jego poziom bezpieczeństwa jest adekwatny do obszaru, w którym ma być stosowany (przy uwzględnieniu rodzaju danych przetwarzanych w systemie, w tym danych wrażliwych dot. np. pacjenta).

Należy również brać pod uwagę **regulacje UE dot. aspektów identyfikacji i uwierzytelnienia, w szczególności aktualnie uzgadniane Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym**. Zwraca się uwagę, że - zgodnie z propozycją Komisji - niezbędne będzie implementowanie, w krajowych systemach teleinformatycznych, mechanizmów identyfikacji krajów członkowskich UE, które zostaną notyfikowane zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, i których poziom bezpieczeństwa jest taki sam lub wyższy w stosunku do zastosowanego rozwiązania krajowego.